

Piezīmes un atsauces Natura 2000 teritorijas līmeņa aizsardzības mērķa (CO) noteikšanai: datu izvēle un eksperta pieņēmumi

Sugas kods:	4086
Suga:	<i>Saussurea alpina ssp. esthonica</i>
Natura 2000 teritorijas kods:	LV0830400
Natura 2000 teritorijas nosaukums:	Dubļukrogs
Eksperts(i):	Linda Uzule
Darbs pabeigts:	23.04.2024.
Vispārējās piezīmes:	<p>Igaunijas rūgtlapi kā sugu nodala no daudz plašāk Eiropas kalnu apvidos sastopamās Alpu rūgtlapes <i>Saussurea alpina</i> (L.) DC. Igaunijas rūgtlapes areāls ir ļoti šaurs un šo sugu var uzskatīt par Baltijas jūras reģiona ZA daļas endēmu – suga sastopama tikai Igaunijā, Sanktpēterburgas apgabalā (kur gan pēdējo 40 gadu laikā nav atrasta) un Latvijas rietumdaļā: 1) Ķemeru nacionālajā parkā, 2) mikroliegumā “Dubļukrogs” (abas atradnes šķir tikai meža stiga un faktiski to var uzskatīt par vienu atradni), 3) Dabas liegumā “Popes zāļu purvs” (Latvijas Dabas., 2021).</p> <p>Latvijā Igaunijas rūgtlape aug kaļķainās, mainīga mitruma režīma augsnēs. Kā vairums kalcifīto augu sugu, kas aug mitrās vietās, Igaunijas rūgtlape labi adaptējusies dažādiem mitruma režīmiem un periodiskām ūdens līmeņa svārstībām. Zināms, ka mitro vietu kalcifītās augu sugas lielākoties ir tolerantas pret ūdens līmeņa maiņu 25 cm robežās (Gailīte 2012).</p> <p>Igaunijas rūgtlapes Latvijas un Igaunijas populāciju pētījumos (Gailīte, 2012) konstatēts, ka ļoti nopietns drauds sugas pastāvēšanai ir zemā sēklu kvalitāte un ar to saistītā dīgtspēja, kas samazina sugas iespējas vairoties ģeneratīvi. Agneses Gailītes pētījumā noskaidrots, ka Igaunijas rūgtlapes populācijas ģenētiskās daudzveidības samazināšanās pašlaik neapdraud, tomēr periodiski būtu jāveic ģenētiskās daudzveidības monitorings, lai prognozētu populācijas dzīvotspēju ilgtermiņā. Tas sevišķi svarīgi mazām un izolētām populācijām, jo tās visvairāk apdraud nejaušas vides vai ģenētiskās izmaiņas (Gailīte, 2012).</p>

Lauks	Paskaidrojums									
CV_USE	<p>2254</p> <p>Aprēķinos izmantoti 2016. gada un 2021. gada sugas uzskaites dati. 2021. gadā sugas uzskaiti veica A. Priede un L. Uzule. Populācijas minimālais lielums novērtēts ar 3800 indivīdiem, bet maksimālais – 4156 indivīdi (Latvijas Dabas., 2021). 2016. gada sugas uzskaitē populācijas minimālais lielums novērtēts ar 1211 indivīdiem, bet maksimālais - ar 1350 indivīdiem (Latvijas Dabas., 2021). Starp 2016. gada un 2021. gada populācijas minimālajiem un maksimālajiem lielumiem rēķināts vidējais ģeometriskais (funkcija “GEOMEAN”).</p> <p>“Dubļukroga” mikroliegums uzskatāms par pirmo vēsturiski zināmo Igaunijas rūgtlapes atradni Latvijas teritorijā. Kā liecina Zīringa (Siering) herbāriju pieraksti, tad pirmās ziņas par šo atradni ir jau kopš 1844. gada. 1930. gadā K.R.Kupfers pierakstījis, ka viņa uzdevumā 1930. gada septembrī students Meldera kungs uzskaitījis Dubļukroga atradnē 200–300 indivīdus. Pēcāk ilgu laiku suga bija pazudusi, atradnes vieta nebija zināma un 1980. gadā suga tika ierakstīta Sarkanās grāmatas 0. kategorijā (izzudušās sugas). Pēc ilgiem meklējumu gadiem, U. Suško 1991. gadā atkal izdevās šajā vietā atrast Igaunijas rūgtlapi. Pēc U. Suško sniegtās personīgās informācijas, atradnē konstatēti 100 – 250 rūgtlapes indivīdi. 1999. gadā L. Salmiņa Ķemeru nacionālā parka dabas aizsardzības plāna izstrādes ietvaros konstatēja 80 sugas indivīdus, bet 2008. gadā atradnē pirmo reizi tika veikts Natura 2000 augu monitorings, kurā konstatēti 708 indivīdi (Latvijas Dabas., 2021).</p>									
Unit_CV	<p>Indivīdi</p> <p>Pamatojoties uz “Augu monitoringa metodiku Natura 2000 teritorijās un ārpus tām”, vaskulāro augu populācijas lielumu novērtē indivīdos (Baroniņa, 2014; DAP, 2017; DAP, 2022).</p>									
Habitat	Annex I viens									
Annex I	<p>6410</p> <p>Igaunijas rūgtlape mikrolieguma “Dubļukrogs” teritorijā sastopama ES nozīmes aizsargājamā zālāju biotopā 6410 <i>Mitri zālāji periodiski izžūstošās augsnēs</i>.</p>									
Annex I_area_USE	<p>2,21</p> <p>Mikrolieguma “Dubļukrogs” teritorijā Igaunijas rūgtlape sastopama vienā poligonā, kura platība ir 2,21 ha. Sugas dzīvotnes laukumu platību lielumi ņemti no LatViaNature projektā izstrādātā Augu monitoringa rīka (skatīt 1. pielikuma 1. attēlu), pamatojoties uz līdzšinējiem sugas pētījumiem teritorijā.</p>									
Other_area_USE	Na									
OK_DEN	<p>Igaunijas rūgtlapes populācijas blīvumi (blīvuma mērvienība – indivīdi/ha) Natura 2000 teritorijās redzami zemāk esošajā tabulā. Ar zaļo krāsu tabulā attēlots eksperta noteiktais optimālais blīvums, kas šajā gadījumā atbilst Ķemeru nacionālā parka blīvumam.</p> <table><tr><th>N2000 vieta</th><th>CV_DEN, ind./ha</th><th>Blīvums</th></tr><tr><td>Dubļukrogs</td><td>1019.98</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Ķemeru nacionālais parks</td><td>557.11</td><td>Optimāls</td></tr></table>	N2000 vieta	CV_DEN, ind./ha	Blīvums	Dubļukrogs	1019.98	Augsts	Ķemeru nacionālais parks	557.11	Optimāls
N2000 vieta	CV_DEN, ind./ha	Blīvums								
Dubļukrogs	1019.98	Augsts								
Ķemeru nacionālais parks	557.11	Optimāls								

Lauks	Paskaidrojums		
	Popes zāļu purvs	254.87	Zems
OPT_DEN	Optimālais blīvums izvēlēts, balstoties uz eksperta viedokli, Par optimālo blīvumu izraudzīts Ķemeru nacionālā parka blīvums – 557,11 indivīdi/ha. Mikrolieguma “Dubļukrogs” blīvums raksturojams kā augsts.		
OK_NEW	Nē. Nav nepieciešams veidot jaunas dzīvotnes, bet uzturēt labā kvalitātē jau esošās, pie nepieciešamības veicot dažādus atjaunošanas un apsaimniekošanas pasākumus.		
AREA_NEW	0		
OK_INT	Nē. Jautājumu par indivīdu translokāciju izskata tikai gadījumos, kad Biotopu direktīvas 17. panta ziņojumā sugas aizsardzības stāvoklis novērtēts kā U2.		
IND_INT	0		
Papildus nosacījumi	Lai uzlabotu sugas stāvokli, biotopa apsaimniekošana uzsākta jau 2013., 2014. gadā – izcirsti krūmi un atsevišķi koki apmēram 2 ha platībā. Apsaimniekošana turpināta arī nākamajos gados. 2020. gadā plāuta un novākta zāle (Latvijas Dabas., 2021). Nākotnē nepieciešams turpināt apsaimniekošanu ar zāles plaušanu un novākšanu.		
Cits lauks			

Izmantotā literatūra

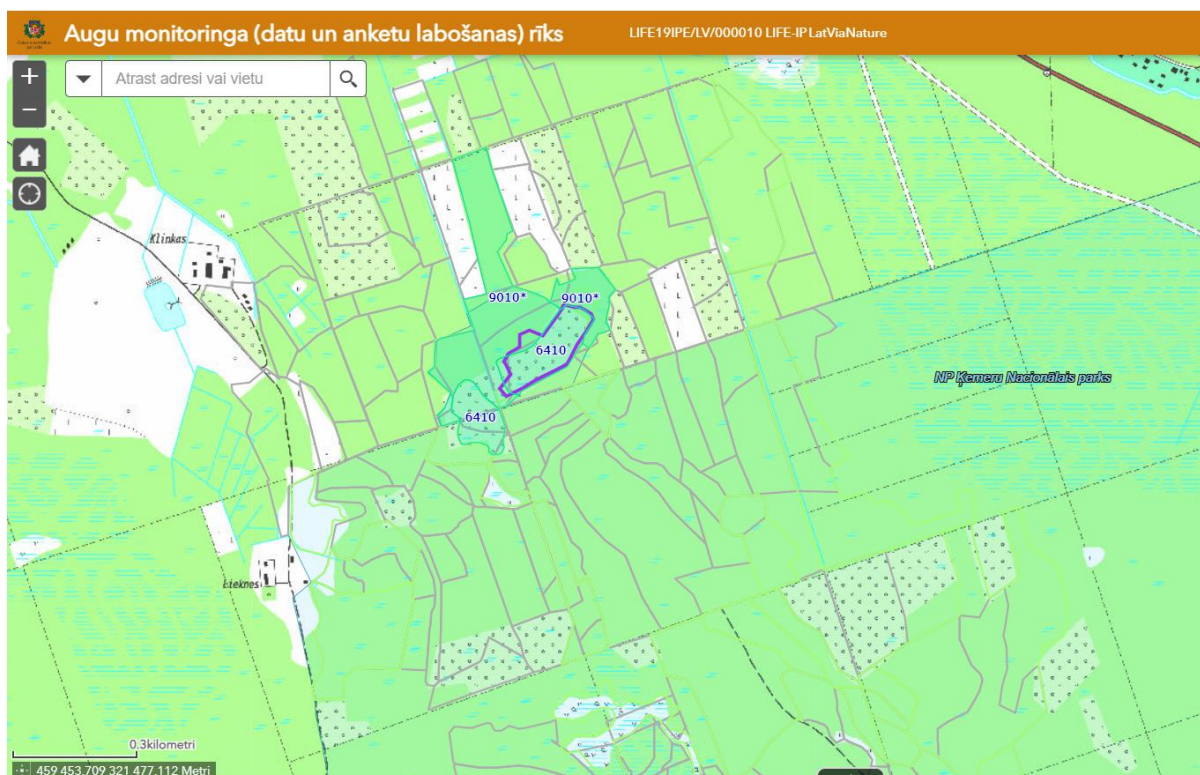
Baroniņa, V. 2014. Dabas aizsardzības pārvalde, 2017 un 2022. Augu monitoringa metodika Natura 2000 teritorijās un ārpus tām. 20 lpp. Pieejams: <https://www.daba.gov.lv/lv/media/13936/download>

Dabas aizsardzības pārvaldes Augu monitoringa rīks.

Dabas aizsardzības pārvaldes Dabas datu pārvaldības sistēma “Ozols”.

Gailīte, A. 2012. Fizioloģiskie un ģenētiskie aspekti Igaunijas rūgtlapes (*Saussurea esthonica*) saglabāšanā. Promocijas darbs. Latvijas Universitāte, Rīga, 93 lpp.

Latvijas Dabas fonds. 2021. Vaskulāro augu un sūnu sugu monitorings un inventarizācija Natura 2000 teritorijās un ārpus tām 2021. gadā. Rīga, 249 lpp.

1.attēls. Ekrānšāviņš no LatViaNature projektā izstrādātā Augu monitoringa rīka. Ar violeto kontūru kartē attēlots Igaunijas rūgtlapes dzīvotnes laukums mikroliegumā “Dubļukrogs”. Ekrānšāviņš uzņemts 23.04.2024.